

ОБГОВОРЮЄМО ПРОБЛЕМУ

Наталія ПАНАСЮК

ЗМІСТОВНИЙ АСПЕКТ ЕКОНОМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ

У статті розкривається змістовний аспект економічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів у ВНЗ. Вирішальним складником цієї підготовки є сучасні педагогічні технології. Їх застосування переконує, що майбутні інженери-педагоги розвивають логічне мислення не лише для реалізації змісту технічної підготовки, а й адаптують його до професійного аналізу фінансово-економічних процесів у суспільстві.

Вивчення психолого-педагогічних досліджень і практика переконують, що на вирішення проблеми формування готовності майбутніх інженерів-педагогів до професійної діяльності сприяє вивчення питань економічної освіти в модульно-пізнавальному, модульно-технологічному та модульно-розвивальному аспектах.

Пізні питання формування здатності студентів до майбутньої професійної діяльності розглядали в своїх працях О. Абдулліна, Б. Ананьєв, Ю. Бабанський, Н. Божко, В. Загвязінський, О. Касьянова, Н. Кузьміна, Ю. Кулюткін, В. Кушнір, Г. Нагорна, О. Островська, Т. Панасенко, В. Сластьонін, Л. Спірін, М. Степінський, Г. Сухобська, А. Уман та інші науковці.

Методика формування економічних знань у студентів технічних ВНЗ сприяє забезпеченню оптимальних організаційно-педагогічних умов навчання з питань професійної діяльності, створює умови для підвищення ролі моделювання як універсального інструментарію вирішення проблеми з модульно-розвивальних засад. Вивчення психолого-педагогічної літератури (А. Вербицький, О. Горстко, Л. Нічуговська, А. Нісімчук, І. Теплицький, І. Смолюк, О. Падалка, В. Штофф та ін.) показує, що оволодіння навичками моделювання професійної майстерності студентів пов'язане з формуванням економічних знань через елементи дослідницької діяльності, із розумовим розвитком, виявом творчих здібностей та ін.

Встановлено, що подолання суперечності між об'єктивною необхідністю підготовки майбутніх інженерів-педагогів до професійної діяльності засобами моделювання, з одного боку, і відсутністю науково-обґрунтованої педагогічної технології формування готовності студентів до реалізації економічної діяльності, з другого, передбачає реалізацію науково-методичних завдань дослідження. Це сприяє необхідності комп'ютерного вивчення питань формування економічної готовності майбутніх інженерів-педагогів до педагогічної діяльності засобами моделювання та розробки відповідних комп'ютерних технологій.

Мета статті полягає у висвітленні змістовного аспекту педагогічної технології формування у майбутніх інженерів-педагогів технічних ВНЗ економічних знань, які необхідні їм у професійної діяльності.

У ході дослідження застосовувалися різні методи, зокрема метод оцінки. Він має певну сукупність додаткових обмежувальних факторів, наявність яких не дає можливості розглядати товари як ідентичні. До таких факторів відносяться: різні країни походження оцінюваних та ідентичних товарів; різні фірми – виробники порівнюваних товарів; проектування, дослідно-конструкторські роботи, здійснені в Україні.

Метод оцінки за ціною угоди з однорідними товарами базується на тих же принципах, що і попередній. При тому обов'язковою умовою є те, щоб митна вартість порівнюваних товарів була визначена за першим методом. Різниця у двох вказаних методах полягає у порівнянні понять «ідентичні» й «однорідні» товари. Однорідними вважаються товари, які не однакові за всіма показниками, але мають схожі характеристики. При визначенні однорідності товарів,

зокрема, враховуються наступні характеристики: призначення; якість, наявність товарного знаку і репутація на ринку; країна походження; відомості про виробника, що будуть покладені в основу визначення подібного товару. Найскладнішими ознаками для оцінки та порівняння є якість і репутація товару на ринку України.

Наступний метод – це визначення митної вартості на основі віднімання вартості. Митна оцінка за цим методом базується на ціні одиниці товару, за якою оцінюються товари (ідентичні або однорідні), що продаються найбільшою партією на території України не пізніше 90 днів з дати ввезення товарів, які оцінюються, учаснику угоди, котрий не є взаємопов'язаним з продавцем особою.

Митна вартість на підставі відрахування вартості визначається за формулою:

$$MB = CT - (BK + NP + BGM \text{ СМП} - BD),$$

де *MB* – митна вартість товару;

CT – ціна одиниці товару;

BK – витрати на виплату комісійних винагород;

NP – звичайні надбавки на прибуток;

BP – загальні витрати у зв'язку з продажем на митній території України товарів того ж класу;

СМП – суми митних платежів, що підлягають сплати в Україні в зв'язку з ввезенням чи продажем товарів;

BD – витрати на навантаження, розвантаження, страхування.

За методом визначення митної вартості шляхом додавання вартості розглядаються витрати на виробництво ввезених товарів і на цій основі розраховується їх вартість. Митна вартість на основі вказаного методу розраховується за формулою:

$$MB = BV + BD + NP + BPLiP + ЧП,$$

де *MB* – митна вартість товару;

BV – вартість матеріалів та витрат, витрачених виробником у зв'язку з виробництвом оцінюваних товарів;

BD – витрати на навантаження, розвантаження, транспортування, страхування до місця перетину митного кордону України;

ЛПП – ліцензійні й інші платежі за використання об'єктів інтелектуальної власності, які покупець повинен сплатити як умову продажу товарів, що оцінюються;

ЧП – частина прибутку від будь-якого подальшого перепродажу, передачі чи використання оцінюваних товарів на території України, що прямо чи побічно накопичується у продавця.

Резервний метод застосовується у разі, коли всі перераховані вище методи не можуть бути використані. За основу для розрахунку береться світова ціна на товари, що ввозяться (як правило, біржова ціна, ціна на світовому ринку). Декларація розраховує митну вартість на підставі інформації, яка подається йому митним органом. При визначенні митної вартості за резервним методом не може використовуватись: 1) ціна товарів на внутрішньому ринку країни-експортера; 2) ціна товарів, що поставляються з країни-експортера до третіх країн; 3) ціна товарів українського походження на внутрішньому ринку України; 4) ціна, довільно встановлена чи достовірно не підтверджена. Є випадки, коли митна вартість товарів визначається залежно від умов поставки при експорті та імпорті товарів.

Проблема визначення митної вартості товарів потребує додаткового регулювання на законодавчому рівні, зокрема, перелік методів такого визначення має бути значно розширений. Облікова вартість імпортного товару складається з фактурної вартості, витрат в іновалюті з доставки товару, сплачених митного збору, мита, акцизного збору.

Щодо імпортних товарів, які реалізуються за готівку, до облікової вартості включаються товарна націнка в сумі торгової надбавки підприємства-імпортера, податку на додану вартість на торгівлю націнку. Імпортні товари, стосовно яких при розмитненні були застосовані пільги з ПДВ і які надалі використовуються не з первісно визначеною метою, оподатковуються ПДВ за ставкою 20%, враховуючи їх вартість з урахуванням ПДВ, але не нижче митної вартості, перерахованої за курсом НБУ на дату надання вантажної митної декларації.

Найбільш безпечні форми розрахунків при імпорті товарів – це документарне інкасо (без гарантії) та документарний акредитив. Аналітичний облік імпорتنих операцій необхідно будувати у розрізі країн-постачальників, номерів контрактів та за постачальниками.

Характерною особливістю імпорتنих операцій є й те, що підприємства усіх форм власності мають право на початок кожного місяця проводити дооцінку залишків товарів імпортованих (ввезених) на митну територію України, до нової вартості з урахуванням попиту і пропозиції на них, але не вищу за їх митну вартість (включаючи мито, митні збори, акцизний збір, ПДВ, сплачені при розмитненні товарів) в іноземній валюті, перерахованій у національну валюту за курсом НБУ на дату дооцінки. Суми дооцінок відносять на поповнення оборотних коштів, не вважаються прибутком і не оподатковуються податком на прибуток.

На підприємство імпортовані товари, продукція, матеріали надходять двома шляхами: 1) спочатку відбувається отримання товарів, а потім оплата за них; 2) здійснюється передоплата, а потім ввозиться продукція.

Розглянемо порядок здійснення розрахунків при отриманні передоплати, тобто авансу за товари, матеріали, що імпортуються. Операцію з імпортування товарів розіб'ємо на кілька етапів: 1) купівля валюти; 2) перерахування авансу в валюті нерезидентів, сплата митних платежів; 3) надходження товарів, що імпортуються; 4) перерахунок балансової вартості валюти у податковому обліку, перерахунок за курсом НБУ на дату балансу в бухгалтерському обліку; 5) остаточний розрахунок з нерезидентом.

Зустрічна торгівля – це зовнішньоторговельні операції, при здійсненні яких в документах (угодах або контрактах) фіксуються тверді зобов'язання експортерів та імпортерів здійснити повний або частково збалансований обмін товарами. В останньому випадку різниця у вартості покривається грошовими платежами.

Резиденти і нерезиденти мають право бути власниками валютних цінностей, що знаходяться на території України. Вони також мають право здійснювати валютні операції з урахуванням обмежень, встановлених чинними документами валютного законодавства.

Торгівля іноземною валютою на території України резидентами і нерезидентами – юридичними особами – здійснюється через уповноважені банки. Для валютних операцій використовуються валютні (обмінні) курси іноземних валют, виражені у валюті України, курси валютних цінностей в іноземних валютах, а також у розрахункових одиницях. Зазначені курси встановлюються НБУ за погодженням з Кабінетом Міністрів України.

Реалізація основних напрямків реформ і радикальних змін в економіці нашої країни та механізми її управління зумовлює соціальне замовлення на фахівців з високим рівнем економічних знань і вмінь, що дасть їм змогу грамотно й ефективно вести професійну діяльність. Це соціальне замовлення, що реалізується ВНЗ, повинно бути педагогічно інтерпретоване: розроблена модель економічної освіти, визначена її мета і завдання, побудована структура змісту й обрані засоби і методи, за допомогою яких їх можна ефективно реалізувати.

Вдосконалення економічної освіти студентів ВНЗ зумовлює вибір доцільної технології навчання, за допомогою якої можна здійснити висунуті завдання. Застосування сучасних технологій навчання дає змогу за певних педагогічних умов значно підвищити ефективність економічної освіти майбутніх інженерів-педагогів. Для обґрунтування цих умов ми використали ідеї системного підходу до способу завдання мети, визначення структури змісту економічної освіти, побудови дидактичних процесів. Виявилось, що педагог, озброєний раціонально обраною технологією навчання, виконує роль керівної ланки всієї системи економічної освіти. Таким чином, з'являється можливість підпорядкувати всі інші ланки і визначити функціональну структуру системи.

Для визначення впливу педагогічних технологій на якість функціонування системи виникає необхідність розробки способу завдання мети економічної освіти. Найбільш прийнятним виявився спосіб, при якому мета задається діагностично. Головна мета економічної освіти в умовах застосування педагогічних технологій диференціюється, утворюючи основні блоки програми цієї освіти: економічні знання та вміння, морально-економічні якості і відносини, організаційно-економічна діяльність. При цьому кожен з блоків відповідно диференціюється за висхідними рівнями засвоєння: від вихідних знань і умінь, якостей і досвіду організаційно-економічної діяльності до діагностуючих ознак, за якими оцінюється ступінь їх засвоєння.

Ґрунтуючись на цьому, ми дійшли висновку, що побудова педагогічної технології економічної освіти студентів можлива за реалізації наступних вимог до способу завдання мети – вихідної ланки системи такої освіти: ієрархічність, диференційованість, однозначність на заданому рівні засвоєння, вимірюваність – параметрична оцінка якості засвоєння.

ЛІТЕРАТУРА

1. Чабанова Н. В., Василенко Ю. А. Бухгалтерський фінансовий облік. – К.: Академія, 2002. – 672 с.
2. Черняшук Н. Л. Технологія формування економічних знань у майбутніх інженерів-педагогів / Навч. посібник. – Луцьк: Твердиня, 2007. – 152 с.
3. Юровський Б. Е. Бухгалтерський облік та оподаткування операцій в іноземній валюті // Консультант бухгалтера. – 2002. – № 51. – С. 67–78.
4. Павлюк І. М. Рекомендації з організації і ведення бухгалтерського обліку бартерних, експортно-імпорتنних і валютних операцій на підприємствах і в організаціях України. – К., 2002.
5. Падалка О. С., Нісімчук А. С., Смолюк І. О., Шпак О. Т. Педагогічні технології. – К., 1995. – 254 с.